

Motie maatregelen Sociaal Domein

Ingediend door: Leefbaar Tynaarlo, Groen Links, D66, Christen Unie, CDA

Raadsvergadering: 30 juni 2020

Agendapunt: agendapunt 12: perspectievennota 2020

De raad van de gemeente Tynaarlo in vergadering bijeen op 30 juni 2020,

Constaterende dat:

- De overschrijdingen binnen het Sociaal Domein ruim 3 miljoen euro zijn en de rijksvergoedingen op dit moment niet dekkend zijn, terwijl onze gemeente op hoofdlijnen goed werkt aan het sociaal domein.
- Het aangekondigde maatregelenpakket slechts ten dele stuurt op de plekken waar de overschrijdingen gemaakt worden.
- De keuze om resultaatgericht in te kopen én dit te doen in NMD verband tot nu toe niet kostenverlagend heeft gewerkt.
- Er contracten zijn met ruim 300 zorgaanbieders en er weinig stuur en overzicht is hoe zij hun aanbod realiseren.
- De invoering van het woonplaatsbeginsel is uitgesteld tot 2022.
- Het aantal kinderen in de hoogste zorgzwaarte categorie is verdubbeld.

Overwegende dat:

- De lasten niet gelegd moeten worden op de zwakste schouders en onze inwoners die al met een minimum moeten rondkomen niet verder getroffen mogen worden.
- Reductie van uitgaven moet worden gezocht waar de overschrijding wordt veroorzaakt.
- Ieder kind recht heeft op zorg en begeleiding.
- Kinderen het recht hebben in een veilig en gezond gezin op te groeien en wij uithuisplaatsing zien als uiterste redmiddel en ons tot doel stellen deze uithuisplaatsingen verder te reduceren.
- Regie op het Sociaal Domein essentieel is om de kosten onder controle te krijgen.
- Gekomen dient te worden tot een reductie van de uitgaven in de jeugdzorg, met name in de hoogste zorgcategorieën, opdat andere velden binnen het sociaal domein gespaard blijven.

Verzoekt het college om:

- Voor 1 oktober 2020 inzage te geven in de grootste kostenposten van het Sociaal Domein die de overschrijding van de rijksbudgetten veroorzaken.
- Aan te geven voor 1 oktober 2020 waar de gemeente invloed heeft om deze uitgaven te beperken en waar niet. Tevens daarbij aan te geven wat hiervan de gevolgen zijn.
- In nauwe samenspraak met de raad te komen tot een adequaat maatregelenpakket om daar waar kan deze kosten te beperken.
- Mogelijkheden te onderzoeken om de groei in interventieniveau 8 in de jeugdzorg om te buigen naar een structurele daling en de raad hierover voor 1 oktober te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag

Toelichting op de motie Sociaal Domein

Op dit moment is de Kadernotitie Sociaal Domein nog niet vastgesteld. De voorjaarsbrief en de perspectievennota laten forse tekorten zien op het sociaal domein. Ook is een maatregelenpakket ontwikkeld om de tekorten op het Sociaal Domein aan te pakken. Daarnaast schrijft het college aan een uitvoeringsprogramma voor het Sociaal Domein.

Hiermee lopen kaders, planning en realisatie door elkaar heen, waardoor de duiding van de cijfers steeds verwarrender wordt. Het maatregelenpakket, zoals gepresenteerd op 10 juni 2020 beoogt bezuinigingen te bewerkstelligen op het gehele Sociale Domein, terwijl de overschrijdingen worden gemaakt op het gebied van de Jeugdzorg én komen door de overhaaste invoering van het abonnementstarief door de Rijksoverheid.

Voorstellen uit het maatregelenpakket om te bezuinigen op uitgaven ten behoeve van de minima zijn voor de indieners van deze motie onbespreekbaar. Geld weghalen bij de zwaksten in onze samenleving, omdat we te weinig regie hebben op de uitgaven van de Jeugdzorg of de invoering van het abonnementstarief is contraproductief en zal uiteindelijk de problemen binnen het Sociaal Domein verhogen. De oplossingen dienen derhalve gezocht te worden op de beide posten in de begroting, die de overschrijding bewerkstelligen.

Uit de 29 bijlagen voor de raadsvergadering van 26 mei en 9 juni 2020 blijken een aantal zaken:

1. Bij de Jeugdzorg is de landelijke ambitie om het aantal uithuisplaatsingen fors te reduceren. De inzet is om kinderen zoveel mogelijk in het eigen gezin te houden en hulp op maat aan ouders en kind te bieden. In Tynaarlo zien we het afgelopen jaar echter een verdubbeling in de zogenaamde categorie 8 plaatsvinden. Categorie 8 is de hoogste tranche in de zorgfinanciën en deze betreft de zorg voor uithuisgeplaatste kinderen of de opvang voor moeder en kind in een speciale zorgsetting.
2. Jeugdzorg op interventieniveau 8 is het afgelopen jaar gestegen van 38 naar 75 deelnemers. Dat is een verdubbeling, terwijl het beleid is dit juist te verminderen. Het college verwacht echter nog een stijging van ongeveer 10 kinderen als het woonplaatsbeginsel wordt gewijzigd. Op dit moment kost dit interventieniveau ongeveer 3 miljoen euro per jaar en zal bij ongewijzigd beleid in 2022 stijgen naar 4 tot 4,5 miljoen.
3. Tegelijkertijd blijkt uit veldonderzoek dat er bijvoorbeeld in het centrum van Zuidlaren diverse zorginstellingen begonnen zijn met het opvangen van uithuisgeplaatste kinderen of instellingen waar ouders en kind(eren) worden opgevangen. Dit gebeurt vaak in gewone woonhuizen of in panden die eerder een zorgfunctie hadden en vanwege faillissement vrijkwamen. Het huidige bestemmingsplan voor Zuidlaren biedt daarvoor op dit moment alle ruimte.
De invoering van het woonplaatsbeginsel is uitgesteld tot 2022. Dat betekent dat zodra een ouder met een kind(eren) zich vestigt in bijv. Zuidlaren in een zorginstelling de kosten meteen voor Tynaarlo zijn. Vanaf 2022 zou de gemeente van herkomst deze kosten betalen. Deze kosten lopen door totdat het kind 18 jaar is. Grofweg lopen deze kosten dus op tot ongeveer een ton per jaar per kind.

Als de ouder vervolgens ook nog een bijstandsuitkering aanvraagt, komt ook dit ten laste van het sociaal domein.

Bij de vestiging van 20 kinderen loopt dit bedrag al op tot 2 miljoen per jaar. En deze kosten blijven doorlopen tot het kind 18 jaar is, dus dit betekent iets voor de komende begrotingsjaren.

4. Uit onderzoek blijkt dat 66% van de jeugdhulp wordt verzorgd door 5 grote zorgaanbieders in Drenthe. Deze “grote 5” geven aan dat bij hen geen stijging van de kosten heeft plaatsgevonden. De stijging van de uitgaven moet dus gezocht worden bij de rest van de zorgaanbieders die deze 34% van de vraag verzorgen.

Er zijn zorgcontracten gesloten met zo’n 300 partijen, die deze 34% aanbieden. Het lijkt erop dat met deze veelheid aan partijen het overzicht op de kosten en regie op de financiën ontbreekt. Een flinke reductie in de veelheid van aanbieders zou kunnen helpen om overzicht te krijgen op kosten en resultaten.

5. Er is gekozen om samen te werken in NMD-verband en er is voor gekozen te werken met een resultaatverplichting. De resultaatverplichting houdt in dat er tariefafspraken zijn gemaakt: elke behandeling staat voor een blok uren. Deze uren worden uitbetaald aan de zorginstelling als het resultaat behaald is. Of de instelling hier nu 2 uur of 20 uur aan besteed heeft, maakt niet uit. De prikkel om efficiënt en doelgericht te behandelen is ten voordele van de zorginstelling; de gemeente heeft geen stuur meer.

Upcoding betekent ook dat er zwaarder wordt geïndiceerd dan noodzakelijk. Dit kan gebeuren uit voorzorg om er zeker van te zijn dat het resultaat wordt behaald. Hiermee worden meer uren ten laste van de gemeente gebracht.

Het werken in NMD-verband maakt dat de regie op zijn minst gedeeld moet worden met andere gemeenten. Dit heeft tot nu toe in ieder geval niet geleid tot reductie van de uitgaven. De overschrijding van het budget met 2 tot 3 miljoen euro noopt tot een strakke regie op dit domein, waarbij het de vraag is of gedeeld eigenaarschap gaat helpen om die strakke regie te verkrijgen.

6. Een kwart van de verwijzingen naar Jeugdzorg gebeurt door onze eigen wijkteams. De andere 75% verwijzingen gebeurt dus door anderen, zoals bijv. de huisarts. De POH lijkt daarmee een effectieve maatregel om de kostenstijging in te perken. Dit onderstreept het belang van eigen regie en veel “dichter op de bal zitten”.
7. De WLZ (Wet Langdurige Zorg) wordt gefinancierd door het Rijk. De WMO en de Jeugdzorg worden betaald door de gemeente. Tussen langdurige zorg voor een jeugdige en de WMO zit een grijs gebied. Hierop werd tot voor kort niet gestuurd. Op dit moment zijn er 59 gevallen waarbij een overgang naar de WLZ mogelijk zou kunnen zijn. Daarnaast zijn er nog 21 mensen die onder een vorm van Beschermd Wonen zouden vallen. Actieve regie vanuit onze gemeente zal mogelijk kosten kunnen besparen.